

MAGYAR VILÁG

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
II. KER., FŐ-UTCZA 4. SZ.
KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA.

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 10 K. Negyedévre 2-50 K.
Félévre 5 K. Egyes szám ára 20 fill.

FŐSZERKESZTŐ:
DR. DEMJANOVICH EMIL
(telefon-száma : 57-70)

SZÉPIRODALMI FŐMUNKATÁRS:
LAMPÉRTH GÉZA

FELELŐS SZERKESZTŐ:
CSUDÁKY BERTALAN
(telefon-száma : 41-24)

TARTALOM: Feltámadás: *Lampérth Géza.* — Husvétii gondolatok: *Melles Emil.* — Tündérvilág: *Somló Sándor.* — Husvétii strófák: *Bársony István.* — Emmy álma: *Szabó Jenőné.* — Levél a bohémekről: *Vértesy Gyula.* — Árva leány menyegzője: *Katona Lajos.* — Legenda: *Andor József.* — Hajók a ködös tengeren: *Raum Oszkár.* — Gyermekszívet...: *Pakots József.* — A nagyhét Rómában: *Csudáky Bertalan.* — Zenei törekvések: *Kereszty István.* — Irodalom. — A hétről. — A Szerkesztőség üzenetei. — Egyről-másról. — Hirdetések.

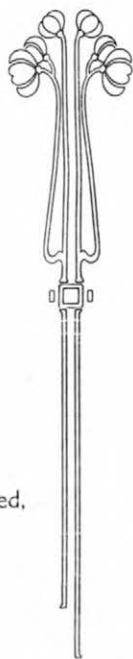
FELTÁMADÁS.

Irta: Lampérth Géza.

Szolt az Úr... és egy szavára
Felpattant a szent sir zára!
Husvétii kedv üzte szét a
Nagypénteki bánatot...
Lehültl töviskoszorúja
S a Golgota vértanúja
Harmadnap feltámadott!

S hova tűntek, hova lettek,
Kik felette törvényt tettek:
A sötétség, a gyűlölet
Elvakült zsoldosai?
Őket is mély sirba zárak —
De nincs erő, sirjuk zárát
Mely fel tudná oldani!

Oh, husvétii édes ünnep!
Szívünknek, mely könnyen csügged,
Mily mennyei szép tanítást
Hoz a te szent hajnalod:
Lelkünk félelmes borúját,
Fejünk töviskoszorúját
Glóriával beragyogod!

Zsolozsma, mely felénk csendül,
A napsugár, mely a mennyből
Ránk árad... és áldott nyomán
Megéled a néma rög.
Tarlott liget feslő lombja —
Mind azt zengi, mind azt mondja:
A gyász, a bú nem örök!

Örömnepünk elborulhat,
Kétség köde is ránk hullhat,
Bú s bánat letarolhatja
Életünk virágait —
Sorsunk lehet zord, mostoha:
De nincs veszve semmi soha,
Míg szívünkben él a hit!

Irigységnek, gyűlöletnek
Fullánki megsebezhetnek,
Elárulhat jóbarátunk,
Elitélhet ellenünk —
Ha velünk van az igazság:
Felváltja Golgotánk napját
Fényes husvétreggelünk!

Igaz ember! — csüggedésre
Nincs okod!... Csak nézz remélve
Jézusra: — a jóság, hűség
— Ó rá a szent példázat —
Feszítsék bár keresztfára,
Szikla legyen sirja zára:
Megdicsőül, feltámad!...

Husvétí gondolatok.

Irta: *Melles Emil.*

Feltámadotti!

És ott áll a megdicsőülés fényében ... Arcza ragyog, mint a nap; ruhája fehér, mint a hó ... glória sugározza körül ...

Nézzük Öt és husvétí öröm, hit, bizalom tölti el lelkünket, mely az imént még megremegett a keresztfa nagypénteki borzalmától.

A nagypéntek és a husvét együtt a szenvedés, a lemondás, az önmegtagadás boldogító erejére tanít minket és azt hangoztatja felénk, hogy a szerető lélek a küzdelem közepette is tud boldog lenni és csak ez a valódi boldogság, mert csak ezután következhetik a föltámadás.

Jézus szeretetből szenvedett s szenvedve boldog volt a keresztet megnyugvással viselve a mi bűneinkért és példát mutatott mi nekünk a tűrésre, a szenvedésre s az igazi boldogságra.

Ha felettünk mindig derült ég ragyogna, ha soha be nem borulna, ha folytonos öröm és vidámság venne körül, az ember lelke apránként annyira betelne mind- ezzel, hogy többé nem találna megnyugvást benne, de elernyesztené erejét, megszübbasztaná érzéseit, megméte- lyezné egész valóját. A vihar a természet számára épp úgy szükséges, mint a napfény. Sok fát kitép a vihar, de még többet felfrissít sok virágot letör a szélvész, de még többről lemossa azt a szennyet, azi a port, mely a szél- csend idején a szirmok közé is beveszi magát. Az ember lelki világának vihara, szélvésze a szenvedés. A szenvedés, mely meggyőtri a testet, hogy edzetté tegye a lelket, a szenvedés, mely lelkünk virágát a szennytől megtisztítja, hogy megüszült kelyhébe az ég harmatát, a nap mele- gét akadálytalanul fölfoghassa. Az ember lelkének szük- séges a szenvedés, csak az teheti nemessé nagygyá.

Van nekünk is itta földön elég nagypéntekünk. Keresztre feszít a világ, még többször keresztre feszítjük mi önmagun- kat. Szennvedés, baj, csalódás ér minket is naponkint. Folyton menekülni akarunk a keresztől és mindig jobban nehezedik vállunkra, mert nem önként viseljük azt, hanem kényszerűségből.

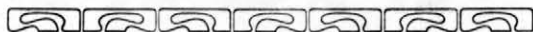
Mi nem akarjuk viselni a keresztet Istenért, lelkünkért, önmagunkért, hanem csak a világért. Nem rettegünk mi a szenvedéstől földi célok szolgálatában, tudunk mi sokat nélkülözni, tudunk önmegtagadók lenni, midőn a földi érdek úgy kívánja. Nagyon jól tudjuk, hogy küzdelem nélkül nincs győzelem. érdem nélkül nem lehet jutalom. — és temérdek gondnak, szenvedésnek, gyötrelemnek tesszük ki magunkat a földért, a földi érdekekért, melyek akár elérjük azokat, akár nem egyformán kizoznak, mert vagy megcsalnak, vagy mi vagyunk kénytelenek beismerni, hogy csalatkoztunk. És ez valóban nehéz, igen nehéz kereszt, mert nincs utána feltámadás, nincs benne semmi vigasztalás.

A szeretet nem keresi a magáét, tanítja sz. Pál apos- tol. Ezt az érzelmet kell nekünk megszerezni, mert csak ez teszi könnyűvé a keresztet. E szent érzelmet pedig csak az nyerheti meg a ki nem keresi a magáét, aki le tud mondani önmagáról, megfeledezik magáról és él Istenért. embertársaiért, — szívbe zárja az Isten és emberek iránti szeretetét.

Ezt cselekedte az Úr Jézus, így viselte ő érettünk a keresztet, így érdemelte ki a feltámadás dicsőségét. A mi részünkre nincs más út, mely a boldogsághoz vezetne, csak a Kálvária útja, mert csak ez vezet a feltámadáshoz.

Pedig mi boldogok akarunk lenni mindenképen és mindenáron. Ezt hajszolja az ember a bölcsőtől a sírig, talán még inkább áll megfordítva, ez hajszolja az embert egész életén át.

Ime a keresztre feszített és feltámadott Jézus pél- dája megmutatja az utat, mely a boldogsághoz vezet. Nagypéntek után következik a Husvét. Megalázás után a dicsőség, éjszaka után a nappal, vihar után a csend, munka után a pihenés, küzdelem után a jutalom, szen- vedés után a boldogság, kinszenvedés után a feltámadás!

TÜNDÉRVILÁG.*

Irta: *Somló Sándor.**Cselicsal:*

Fényes égen
Szem sohse látta
Örömteli éden!
Örökös tavaszéj,
Csupa dal, csupa kéz,
Büvcsodakert
Regebeli varázsa,
Fű, fa, bokornak
Ágnak és lombnak
Hullása, halása —
Se hervadása!
Bólongva hajol le
Gyümölcsöcsel a galy,
Eléri, ki kéri
Ajkaival...
Nevetve kínálja
Bogyóit a pálma
Útunkat elállja
Zsenge banána.
Értt füge hull le
Öledbe, ha nézed —
Fak törzse patakban
Izzadja a mézet!
Szöllőt enyelegve
Borága mutat.
Tűzvérű levélvel
Töltve kutat...
Ringatva kínálja
Balzsamfa dús árnyát,
Zöld moha pázsit
Nyújt puha párnát...
Reszkette hoz álmat —
Bús lombjain
Dalos madárral
Vad tamarin...
S ott, hol a cziprus
Sötétje susog —
Csörgedező ér
Habja buzog,
S török vize tajtja
Százszínű gyöngyre,
S nyíl a virágkehely
Egyszer — örökre —:
Ott, a homályban,
Mélyben, az árnyban
Lángszemű szirmát
Oldva, kitarúl:
Üdv, örökélet
Égi virága!...
... Ilyen az álmok
Légi leányok
Tündérvilága!

* Somló Sándor pályanyertes regejátékából mutatunk be itt a koszorús szerző szívességéből egy bájos részletet. — Az «Eldő- játék»-ban *Cselicsal* — *Varangy*-nak beszél a Tündérvilágról.

Szerk.

Húsvéti strófák.

Irta: *Bársony István.*

A fehér virágok hónapja itt van. Tavasz ragyogó verőfénye ömlik el mindenem. Isteni erővel munkálkodik a föld megújulásán a Teremtés.

Április a fehér virágok koszorúját fonja a természet homlokára. Most virágzik a sok fehérvirágú bokor; a sok fehér virággal ékes gyümölcsfa. Áprilisban újra hóhullás van, a mikor a millió fehér pihével ékes meggyfa, cseresznye, körtefa szilvafa, egyszer csak elkezd lehin- tegetni magáról a felséges, csudás tavaszi dísz, az ártatlan- lóság hősztín köntösét, — a termékek fehérvirágokból szövöttet, amit boldog zümmögéssel látogatnak a méhek.

A tavasz maga a megváltás; — és a nagy Meg- váltás, ami az emberiséget egybe forrasztotta az isteni szeretet melegével és feláldozásával: szintén a tavaszé. Ránk omlanak a tavaszi napsugarak, melyek megváltanak a téli ridegségtől; és a Megváltó örök jótéteménye bennünk van és él, gyarapszik; segít bennünket és megvéd az eredendő bűnök tömegétől.

A fehér virágok hónapja ez; és egyszersmind a húsvét hónapja is. Tavasszal, — *a mi* verőfényes tavaszunk ide- jében, — borult *Őri* a földi elmulás árnyéka; de azért — *feltámadott!* Mint a mezőhőve, mint az újra sarjadzó rügy, mint az állandó megújulás, mint az örök Élet.

Először megmozdul odakint a fűzfa és molyhos barkájával hirdeti a tavaszt; — azután fehér bokrétvá válik a kökény bokra és hirdeti a tavaszt; az égen bárány- felhő úszik és fehér fodrozata csillog-fénylik, ragyog, úgy hirdeti a tavaszt. És a tavasz, az újjá ébredő, viszont *Őt* hirdeti, az életet, a Megváltót, akinek szent neve dicséretessék!

Ami legszebb volt mindaközt, amit életemben láttam, egy fehér híd volt. Hófehér híd. Innen indult a földről az ég felé és összekötötte a földet az éggel. Egy sor sűrűn egymás mellett álló meggyfa virágzott fehéren; a virágos fák összeértek, egymáshoz simulak, egy vonalat alkottak, hosszú-hosszú, messzire húzódtó vonalat, mint egy keskeny híd; s a faszor vége, ott messze-messze, hozzátapadt a szemhatárhoz, belekapaszkodott az égbe; a bárányfelhős égbe. Csak az hiányzott, hogy jöjjenek az égből angyalok és leszaladjanak a fehér hídon a földre. Akkor is április volt.

Ez a fehér virágok hónapja; és ha minden ártatlan lélek egy-egy fehér virág, akkor a húsvét tisztító ereje, bűnöktől megváltó hatalma most böven nyilatkoztatja a lelki fehér virágokat. Húsvét a bűnbocsánat mindazok számára, akik megüszitni vágnak, hogy fehérek legyenek, mint a fehér virág.

Odakint megindult az élet nagy mozgalma; a pa- csirta énekel; a rigó énekel; erdő, mező, liget, berek, nádas világa, vizek partja, mind az éledő élet hangjával van tele; de a fülemüle még hiányzik, a fűr még messze van, sárgarigó sehol sincs, a nagy zenekar tehát még nem teljes. És azért mégis van valami, ami a legnagyobb és legszebb harmónia. — Az a nagy egyformaság, ami a megváltásban eggyé vált emberiséget öleli át.

Ennek a megváltásnak az ünnepét dicsőítik ezek a szerény strófák; szólván tavaszról, fehér virágról, madár-

dalról és méhzümmögésről; zsendülő fűről-fáról, bárány- felhőről és napsugárról, ami mind Tőle való, az Örökké- valótól, akiből fakad az éltető tavasz; — és akiben mindnyájunk számára biztosítva van az örök élet.

Áldassék érette!

Emmy álma.

(Elbeszélés.)

Irta: *Szabó Jenőné.*

Nyolcz év előtt a ... *Sacré-Coeurnek* alig volt bájosabb növendéke a kis Erhardt Emmynél. Szép, karcsú leánygyermek volt, rózsás arczocskával és ábrándos nagy szemekkel, de amelyek mögött erély és büszkeség rejtett. Semmit sem ártott bájoságának, hanem mint egy dúsgaz- dag bácskai földbirtokosnak egyetlen gyermekét ismerték.

Növendéktársainak az imponált benne legjobban, hogy nagy fiatalága mellett is világlátott leány volt. Beteges anyja kíséretében ugyanis a szünidőket rendszeren külföldi fürdőkön és üdülőhelyeken töltötte s híres orvosok tanács- adása végett felkeresték Európának csaknem minden nagy városát. Csak Berlint kerülte Emmy állhatatosan. Még pedig nem éppen ellenszenvből, hanem valami homályos illemértéből: ugyanis a *Sacré-Coeur*be való belépésének első éjjelén azt álmodta, hogy Berlinbe fog férjhez menni. Azóta mindig arról ábrándozott, hogy valami külföldi lesz a férje.

Az intézetben természetesen a magyar növendékek- kel tartott. De különös elmélete volt a leányok nemzeti- ségéről. Szerinte a leányoknak csak szülőföldjük van, de hazájuk vagy nemzetiségük még nincsen. — «Könnyű nektek — így szokta mondani, mikor faggatták — ti már tudjátok, vagy legalább sejtitek, hogy mint asszonyok is magyarok lesztek, én azonban éppen az ellenkezőjét sejttem. Ha vén leány leszek, vagy otthon megyek férjhez, akkor testestül, lelkestül magyar nő lesz belőlem, de *szülőföldem* akkor is drága lesz előttem, ha német vagy francia asszonynya leszek, mert az leszek, ami a férjem, az ő hazája lesz az én hazám, az ő nemzetisége az enyém is és biztos vagyok benne hogy ő is szeretni fogja az én szülőföldemet ... mert mindezt én másképen képzelni sem tudom.»

Növendéktársai nemcsak szerették, de becsülték is, mert meg tréfában sem kedvelte a kétértelműséget és sem- mit sem utált jobban a kétszínűségnél. Vallási kérdésekben azonban nagyon is türelmes volt, ami miatt egyszer komoly megróvást kapott a *mère generáltól*, Emmy a mère fed- désére mélyebben elpirult, mintsem ezt a helyzet indok- kolta volna. Első álmának titkába beavatott társai csende- sen nevetgéltek maguk közt az egész jelenet felett, mert tudták, hogy ha Emmy álma tényleg megvalósul, úgy Berlinben protestáns lesz a vőlegényjelölt.

De a megróvás ellenére is Emmy mint *enfant de Marie* hagyta el az intézetet. Két év múlva az egykori növendékeknek megküldött házassági jelentésből tudtuk meg, hogy csakugyan Berlinbe ment férjhez valami Mühl- bach Rudolf nevű írőhoz, kinek szép kis verseit és el- beszéléseit mindnyájan ismertük a «Woche»-ből.

Mindenki azt hitte, hogy férje tősgyökeres burkus, de ez nem volt így; az álomképek sohasem valósulnak meg egészen. Mühlbach egy régi szász család ivadéka, atyja gyáros volt Szászsebesen, ki korai elhunytával nagy vagyonát akkor még kiskorú fiára hagyta. Rudolf középiskoláit Szebenben és Kolozsvárott, az egyetemét pedig részint Budapesten, részint Berlinben végezte. Ber- linben egy nagybátyjánál lakott, aki 30 év előtt mint

huszártiszt együtt szolgált Emmy apjával, de valami egyenetlenség miatt elhagyta a szolgálatot és kivándorolt a német fővárosba.

Az ifjak egybekelésének szálait egyfelől az apa, másfelől a berlini nagybácsi szőtték, kik között a régi baráti viszony állandóan fennmaradt. A dolog azonban nem ment olyan könnyen, mint szeretnék volna. A fiatalokat egy budapesti jogászbálon ismertették meg egymással és az első benyomás inkább kedvezőtlen volt, mint kedvező. Ez persze csak Emmy részéről volt így, mert a Woche hírneves munkatársa az első órától fogva — fogva lett — s nyomban felébredt heves indulatát egy perczig sem volt képes eltűntetni.

Emmy sejtette, hogy a megismerkedés nem volt véletlen dolog s hogy abban szüleinek is részök volt. Mégis csaknem visszatartólag hatott rá az a gondolat, hogy egy «zöldszász» ifjú legyen az ő választottja. Ösztönszerűleg érezte, hogy az igazi családi szeretet csak az igazi hazaszeretet talaján fejlődhetik és irtózott attól a gondolattól, hogy egykor mint anya arra a korlátolt hazaszeretetre tanítsa fiait, melyet e soknyelvű országban még szintén hazafiságnak neveznek ugyan, de amelynek valahol az országban kívül van az ideálja. Szerinte egy ily — mint mondani szokták — «nemzetiségi irányú» férfiú hazafiság dolgában hasonlít ahhoz az üzletemberhez, aki mindég arra kénytelen vigyázni, hogy összeütközésbe ne kerüljön a törvényre, de még inkább hasonlít ahhoz a férjhez, aki szíve mélyén a feleségén kívül egy másik ábrándképét rejteget.

Emmy azt hitte, hogy e találó hasonlat logikája kérelhetetlenül belopódzik a családi életbe is és akkor... óh akkor ő is áldozata lenne annak a hitvány árulásnak, melyről egyetmást más hallott, sőt olvasott is.

Az ő nyílt, egyenes lelke korlátlan és kizárólagos szerelemre, zavartalan családi boldogságra és oly mélyes hazaszeretetre vágyott, mely edesebb legyen a szülőföld szereteténél. Kétséges volt ugyanis, hogy saját szülőföldjének szeretetét átadhassa-e fiainak, de a hazaszeretet melegét — igenis — ő fogja beléjük önteni.

Még hagyján — így okoskodott tovább — ha csak leányai lennének: akkor ő a maga személyét illetőleg talán beérhetné a szülőföld szeretetével s vigasztalhatná magát azzal, hogy leányai majd boldogabbak lesznek, mert gondja lesz rá, hogy oly férjeket kapjanak, akik igazi honleányokká avatják fel őket. Nem, nem, ő maga is igazi honleány akar lenni, fiúk anyja, s mint asszony, férjének egyedüli bálványja.

A zöldszász ifjura ki volt tehát mondva a halálos ítélet. De Istennél a kegyelem — és ez sem késett sokáig. Az igazat megvallva, már Emmynek is volt *ideálja*, amely ugyan még nem volt megtestesítve, de ijedve vette észre, hogy hajszálnyira hasonlít a «zöldszász» ifjúhoz. Talán ez volt az oka annak, hogy Emmy nem tudott ellenszegülni szüleinek, akik a jogászbál után tüntetőleg pártfogolták Rudolf mindennapi látogatását budapesti lakásukon, hol a telet töltötték. Egy szép napon aztán Emmy és Rudolf megértették egymást, de éppen ez a megértés még jobban kiszélesítette az azt örvényt, mely kezdettől fogva kettőjük közti távolgott.

A dolog így történt. Emmy mélyen elrejtette vonzódását, de nem titkolta el intranzigens, semmiféle megalakítást nem ismerő felfogását a családi életéről és a hazaszeretetről. Ekkor aztán kiderült, hogy Rudolf pusztán csak azért lépett be a német írók gárdájába, mert egyenes lelke és rajongó költői szíve nem vette be azt a «körültekintő» szász hazafiságot, a melyre őt otthon tanították. Tisztábbnak, férfiasabbnak és költői hajlamaihoz is méltóbbnak találta, hogy a nagy német eszme táborához szegődjék.

Ez által az örvény még mélyebb lett s ennek láttára a szomorúság, de egyúttal a megelégedés könyei szöktek Emmy szemébe és lelkesülten felkiáltott:

— Eszerint ön forradalmár!

Rudolf meghökkent erre a fölkiáltásra, mert most már szintén észrevette az örvényt, mely kettőjüket elválasztotta. Eddig egészen megfedkezett arról, hogy egy forradalmár, hacsak kalandornőt nem választ feleségül, addig nem nősülhet, míg vagy győzött, vagy bukott s ki tudja, hogy az utóbbi esetben is találna-e méltó életársat? Sokáig hallgatott tehát, de aztán mégsem állhatta meg, hogy a következő kérdést ne intézze Emmyhez: — Kisasszony, mit tenne ön az én helyzetemben, ha szíve választottját nem akarná kitenni azoknak a vesztélyeknek, melyek a forradalmárok családjait fenyegetik? Emmy pillanatig sem habozott a válaszzsal.

— Én — monda — egyszerűen átköltözném Berlinbe és... és...

Nem folytathatta tovább, mert a papa, a mama és a berlini nagybácsi tanúi voltak a beszélgetésnek és Emmy ötlete felett oly nevetésbe törtek ki, mely zajosabb volt ugyan — de Emmy képzeletében nagyon hasonlított a sacré-coeuri növendéktársak egykori nevetéséhez. Nyilván az egész család tudott valamit arról a bizonyos álomról.

Emmy zavarba jött s fülig pirulva, kifutott a szobából. Rövid idő múlva, Emmy névnapjának előestéjén, — valaki a Woche-nak egy friss számát csempészte be hálószobájába, melyben Rudolf rövid, de gyönyörű verset szentelt kedvese névnapjának. Emmy dobogó szívvel olvasta a költeményt, mert érezte, hogy ez eldöntötte az ő sorsát. És csakugyan másnap reggel Rudolf, be sem várva a formaszűrű üdvözlést, kissé nagyon is átgondolt és ünnepélyes modorban azt kérdezte Emmytől:

— Emmy kisasszony, hajlandó volna-e ön a föld legbájosabb teremtésével gazdagítani a német növilágot, ha viszont én az ön szülőföldjét megszabadítanám egy veszedelmes forradalmártól?

Emmy nem maradt adós a válaszzsal. Azt nem felelhetette, hogy beszéljen a mamával, mert látta, hogy a családban már mindenki szövetkezett ellene. Ünnepélyes hangon, de édes mozdulattal azt felelte tehát:

— Az leszek, ami a férjem.

A kézfogót még aznap megtartották, a mennyegzőt pedig rövid idő múlva egy kis bácskai faluban ülték meg, mert Emmy ragaszkodott ahhoz, hogy az öreg plébánosuk katolikus szertartás szerint áldja meg frigyüket.

Innen egyenesen Berlinbe utaztak, hol a nagybácsi édes kis fészket rendezett be számukra. Mikor Emmy az első napon visszavonult szobájába, hasonló meglepetés érte, mint nevenapja előestéjén, csakhogy most nem a Woche, hanem egy magyar szépirodalmi lap volt asztalára téve, melyben férje kezdőbetűivel egy költemény jelent meg ily a cím alatt: «Búcsú szülőföldünkől».

Rudolf nem állhatta meg, hogy utána sompolyogva, tanuja ne legyen azoknak az örömkönyeknek, melyeket e nagyfokú gyengédségével előidézett.

— Igen — rebegte a boldog asszony — mi mindketten szeretjük szülőföldünket, de még ennél is jobban fogjuk szeretni német hazánkat.

Nem Emmyn mult, hogy a sacré-coeuri álmokép itt is másképp alakult a valóságban. Ó napról-napra sürgette az állampolgári viszony rendezését, de a szükséges források miatt ez nem ment oly gyorsan, mint óhajtották volna.

Nehány hó múlva Emmy anyának érezte magát. Óhajta természetesen az volt, hogy az újszülött már mint német honpolgár jegyeztessék be az anyakönyvbe. Férje azonban azzal igyekezett őt megnyugtanni, hogy a kicsike leány lesz, neki — Rudolfnak — pedig az az

óhajtása, hogy kis leánya ne jöjjön kötött marsrutával a világra, hanem ebben is hasonlítson a mamájához.

Így is történt — az elsőszülött leány lett, szakasztott az anyja, miért is szintén Emmynek keresztelték.

Nap telt nap után s Emmy aggodalommal vette észre, hogy férje mind lanyhábban veszi az állampolgári viszony rendezését, sőt szemmel láthatólag egy bizonyos lelki evolúciónak súlya alatt küzködött.

Sokszor panaszkodott, hogy a berlini írói körökben nem talált oly barátságos fogadtatásra, mint remélte.

— Úgy látszik — mondá — ezek az urak jobban szeretnek minket idegenben hazaárulóknak, mint itthon lelkes honpolgároknak.

De még jobban elkeseredett amiatt, hogy egy már régebben és nagy gonddal kidolgozott színdarabját, melyet a berlini társaságba való belépésüket felavatni kívánta, egyik előkelő berlini színház visszautasította. Ez súlyosan megsebezte költői önértzetét s fölébresztette benne a forradalmárt. Lefordította a színdarabot magyarra, s eredeti gyanánt, álnév alatt, beküldte egyik budapesti színháznak.

És csakugyan megvolt az az elégtétele, hogy a színház nemcsak elfogadta, de nagy hatással elő is adta darabját, sőt a színdarab az eredetinel gyarlóbb német szövegben egyik előkelő bécsi színpadon is nagy hatást tett.

Világos volt tehát, hogy a berlini színpadról nem az irodalmi érték hiánya, hanem ellenséges indulat szorította le a színdarabot.

— Most már csakugyan nem tudom — így szóló Rudolf a feleségéhez — hogyan illik reám az a mondás, hogy senki sem lehet próféta otthon?

Időközben jelentkezett a gólya másodszer is.

Mindketten megegyeztek abban, hogy most már fiú lesz. Abban is megegyeztek, hogy az állampolgári viszony rendezését egy percig sem szabad tovább késleltetni.

— Tartsunk efelezt családi tanácsot a te bácskai kis faluban, — javasolta a boldog férj.

Emmy nagy szemeket meresztett, mert ezek a szavak azt jelentették, hogy az evolúció végéhez ért. — A kis fiú magyar lesz s magával ragadja apját és anyját, hogy legyenek ők is hű fia a magyar hazának és hűséges tagjai a magyar nemzetcsaládnak.

A családi tanácsnak erre az elhatározásra már csak az áldást kellett ráadnia. A kis Rudi, mint magyar honpolgár, magyar földön látott napvilágot... Apja művei is ezután mind magyar nyelven jelentek meg. S a kis Rudi, ha majd megnő, büszke lesz arra, hogy ő volt az, aki szüleinek lelkében egygyéforasztotta a szülőföld és a haza szeretetét.

«Mit ér az élet, ha az ember nem érti meg önmagát, — ha a lét Oceánjába tekintve, nem látja meg ábrázatát — ha a végtelenbe, a mindenségbe kiáltva, elvész hangja, szava s nem kap feleletet aggródó kérdéseire.»

«Költészet? Hát az semmi? Ez az aranyporral telehintett levegő, ez a narancsszínű felhők közt leszálló nap, ez a békéltető, esti harangszó, ez mind valóság; olyan, mint én magam! Itt nincs mit tagadni, nincs mitől félni, nincs mit kifogásolni!»

«A világ úgy terül el lábaink előtt, mint a tenger, szolgál kincsesel, gyönggyel, hullámmal; gazdagítani s emelni akar s följánlja szolgálatát, hogy átvizs a boldog, fejlett élet örök révpártjaira; csak fogjuk le, foglaljuk el s használjuk föl, hogy az élet miénk legyen. Hasonlóképpen a belső világ, érzelmeink, ösztöneink, hajlamaink, érzéseink árnyalatai, mind, mind formát sürgetnek, hogy a szépség, az alak uralkodjék rajtuk. A tudomány szintén sürget rá s miatt az objektív világ sokoldalúságának föltárásával megév a subjektív fölfogás kis méreteitől, az alatt a bölcsesség s a mérséket feléled fényét önti ránk.

Próhászka O.

Levél a bohémekről.

Írta: *Vértesy Gyula.*

Kedves kis hugocskám! Nincs ugyan semmi jogom hozzá, hogy neked tanácsokat adjak; mert hiszen nagybátyai tekintélyemnek azt a csekélyke részét is, amely még megvolt, alaposan eljártottam azon a szomorú emlékü balatonföldvári holdvilágos nyári estén, amikor az új fehér csipkés selyemblúzod megejtett és amikor vén számár létemre szerelemről kezdtem előttem diskurálni, amit te azzal viszonzottál, hogy szellemes összehasonlításokat csináltál a holdvilág és biliárdgolyóhoz hasonló fejem között. végezetül a legderűsebb hangulatban adod tudtomra, hogy kedves vén majom vagyok (a majmot nem mondtad egész határozottan, de ki lehetett érezni) aki szeretem a tréfát.

Pedig hát komolynak indult a dolog. Persze csak egyoldalúlag, az én részemről. Elég az hozzá, hogy nincs jogom téled tekintélyt követelni. Hanem azért talán ezúttal mégis jó lesz, ha hallgatsz rá.

Nagy vesztély fenyeget s én attól vissza akarlak tartani. Nem irigységből, hogy nekem megmaradj, erre nem is gondolok, hanem pusztán rokoni szeretetből.

Olyan alakok iránt kezdesz érdeklődni, akik iránt nem érdemes. Rajongsz a bohémekért, az irodalmi s művészeti cigányokért s e rajongásod vakságában a talmi bohémek, akiket te vérbeli Chanardok-nak és *Rodolphok*-nak képzel, olyanoknak, aminőknek olvasd őket a Murger regényében, meg aminőknek láttad őket a Bohém világban a színpadon, mondom, ezek a talmi bohémek ezalatt befognák a te jó, de kissé naiv és ostobácska lelkedet.

Mert nem mind arany ám az, ami nem fénylik. El lehet zülleni anélkül is, hogy zseni legyen az ember és nagyon közönséges, gonosz vagy ostoba fráter is lehet valaki, anélkül, hogy verseket írna vagy képeket festene. S végül meg kell neked magyaráznom azt is, hogy a bohémesség, mint szerep, igen hálás szerep, de akik azt a szerepet játsszák, azok nem méltók egy jó szavadra sem s még kevésbbé méltók arra, hogy később, esetleg szép szemedből könnyek is hulljanak miattok.

Tehát ide figyelj édes!

Első axiómának tanúld meg azt, hogy ma már nincs igazi bohém!

Minek kellene neked meglátni a vedlési processust, egy olyan úron, akibe azért szerettél bele, mert bohémnek tartottad s akiről később, nagyon hamar kiszült, hogy józan nyárspolgár!

Mi szükséged lenne neked erre? Sokkal jobb ha előre tisztába jössz azzal, hogy igazi bohémek ma már nincsenek, csak bohémimitátorok. Majmok, akik adják jól, rosszul a bohémzserepeket. Némelyikök olyan rosszul, hogy színpadon kifütyülnék; hanem az élet komédiájába így is beleillenek.

A bohémutánzókat osztályokba lehet sorozni; el lehet őket rubrikálni és skatulyázni, akárcsak Linné szerint a növények különféle fajtáit.

S ezúttal eszembe jutnak a bolond gombák! Furcsa társulása ugy-e a gondolataimnak? De várj csak kissé rögtön megtalálhatod a logikus láncot.

Azt hiszem, tanultál a polgáriban a gombákról? S tudod, hogy vannak jó gombák és mérges gombák: ez utóbbiakat bolond gombáknak szokták nevezni. (talán azért, mert bolond, aki mérges?) Minden jó gombának van egy hasonmása a rosszak között; minden jó fajtának van egy megfelelő rossz fajtája, amely színre, kinézésre, alakra teljesen hasonlít hozzá, csakhogy ehetetlen.

Ilyenek a talmi bohémek is. Külsőre teljesen hasonlítanak az igaziakhoz, csak hogy bolond gombák, ehetetlenek.

Igaz, osztályról beszéltem! Hát édes hugocskám, van különböző zsánerű bohémimitátor.

Van aki az igazi festő bohémeket van aki az írókat, színészeket utánozza s van végezetül bohémkibiciz is, aki abból tartja fenn a renoméját, hogy kibicizel a talmibohémeknek.

Ez utóbbi annyira alantas fajta, hogy erről már igazán beszélni sem érdemes.

Különben a többiről se nagyon érdemes! Csak annyit, hogy felismerhesd őket és óvakodj tőlük.

Először meg fogom neked határozni a talmibohém fogalmát:

— Kétlábú, úgynevezett eszes és érzéki lény, aki jóraláló hivatalnokcska vagy más szolid foglalkozású ír létére adja a vad bohémét.

Mikor hivatalnokról beszélek, nem kell alatta csakis olyan hivatalnokot érteni, aki aktát farag, vagy aki kis forgószekén felsrófolja magát az íróasztalhoz és azután nyolctól tizenkettőig, meg kettőtől ötig vezeti be a számokat a rubrikákba, vagy másol vagy jól magyarul: gépír!

Nemcsak ezeket nevezem hivatalnokoknak; hanem azokat a békés színész urakat, ujságírókat, festőket s költőket is, akik mesterségszerűleg, mondhatnám hivatalos formában alakítják szerepeiket és írják meg verseiket, tárczáikat, regényeiket.

Nyugodtan, előre kialakodott árért, minden felindulás minden bohémizgalom nélkül.

Hanem azért adják a bohémét, miközben ezzel, részben a munkáiknak akarnak üzleti szempontból reklámot csinálni, részben pedig érdekesekké akarják magukat tenni. Lehet olyan is, akit szerencsétlenné tehet a bohém-majmolás. Az én gyűjteményemben van egy ilyen példány, szellemi gombostűre szúrva.

Jóraláló, szelíd számtisztecske volt valamelyik miniszteriumban. Üres óráiban (úgy látszik, sok üres órája volt) verseket firkált; nagyon gyatra, rossz verseket. — Egy darabig, úgy a maga, mint a mások szerencséjére, csak magának írt, hanem egyszer kiadta valamelyik szerencsétlen szerkesztő egy versét s azóta nem lehetett vele bírni. Az nap, mikor a verse megjelent, az volt az ő halálraítélésének a napja. Mert ettől kezdve a rendes, szolid hivatalnokból vad bohém lett. Kutyakötelességének tartotta, hogy szabad idejét a korcsmákban vagy a kávéházakban töltsse el, ahogy ez szerinte minden jó poetához illik. Nem is volt hajlama az alkoholra; azelőtt annyi vizet ivott, hogy béka nőhetett volna tőle a gyomrában s egyszerre borra meg pálinkára fordította a dolgot. Magára erőszakolta az ivást:

— Éljen Poe, éljen Musset!

S míg ordított és ivott, azt hitte, hogy ő Poe vagy Musset!

No de az efajta elzüllött bohémtól nem féltetek édes. Csak a többi talmi bohémtól. Ezekről sem azért, mintha azt hinném, hogy szerencsétlenné tenne valamelyik ilyen úr — dehogya, hiszen ezek szolid, s vagy jól fizetett vagy kevés igényű urak, akikkel el lehet élni boldog házasságban, — hanem csak a kiábrándulástól féltetek, ha belátod, hogy az ideálod nem volt igazi bohém. Vagy az is lehet, hogy talán csak az irigység beszél belőlem amiatt, hogy te ránk sem akarsz nézni, miránk, akik szerinted nem vagyunk bohémek.

Bocsásd meg nekünk ezt a vétkünket és rögtön békét hagyok a te talmi bohémideidnek.

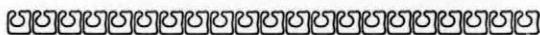
De ha tovább is rajongsz értük, legközelebb be fogom neked sorra mutatni az én gyűjteményemben őrzött talmi bohémeket.

Galicziai és bukovinai rutén népdalok.

Árva leány menyegzője.

Ismerik Mariskát,
A szép árva lánykát;
Hozományát kuporgatja,
Míg a koszorúja
lbolyavirágát
Egyre sűrűbb por takarja.
Ó, az édesapja
Istennél van immár régen!
Lelke piros lánggal égve
Szól az Úrhoz keservebe':
— Én Istenem, ó eressz le
A felhővel helységembe;
Az esővel hadd menjek le
Napsugáron hagyj leszállnom
Gyermekemnek ablakához.
Hadd tudjam, ki tartja nászát. —
Ha rászorúl más kegyire,
Szegény aggnak fáj a szíve.

Fordította: **Katona Lajos.**

Legenda.

Írta: **Andor József.**

Vala egy gazdag ember, ki sok éveken által hívságos életet élvén, gonosz czimborák és szemérmellen asszonyi állatok társaságában találá ő gyönyörűségét.

És fekélyes vala ő lelkülete, miként a bélpoklosé és rút szavak ékteleníték el száját, soha nem hangozván fel imádságos szózat róla az Úrhoz.

És kevélykedék ő kincseiben és szépségében elbizakodván, képeket faragtatott testi mivoltáról pogány erkölcsű képfaragók által.

Ámde az Úr, ki nem akarja a bűnös halálát, hanem hogy megtérjen és éljen, álmot bocsáta rá és ördögök töméntelen serege jelenék meg ágya körül és szörnyű vigyorgással mutaták neki rémséges bűneit, kénköves tűzbe-lángba dobálván őket egymás után és a kevély ember látá bűneitől a tüzet növekedni, miglen testét is égeté.

És iszonyodva álomlátásától, az Úr Jézus nevét hívá fel. A pokol fajzatai el-tova röpködének, kénköves tűzláng kialuva és a sötétségben megjelenék az Úr Jézus keresztre feszített szentséges teste. És mondá neki szelid szóval:

— Ember, vésd le a kevélység köntösét és az alázatosság daróczát öltsd magadra!

És megszaggatá ruháit az ember és eldobá magától. Koldusrongyokat öltvén testére, kiült vala a templom lépcsőjére az éhes és meztelen koldusok közé és alázatosan lehajtá bűnös fejét.

Jövének pedig a templomba ő gonosz czimborái és czifra asszonyszemélyek és meglátván a koldusok közt, nevetének, mondván:

— Im' a mi barátunk jól tréfálkozik — adjunk neki alamizsnát.

Tele lön a kalapja arany- és ezüstpénzek sokaságával, a többi koldusnak nem jutván semmi.

Kiürülvén a templom, a koldusok nagy dühösséggel rája támadának, egynemelyik mankójával csapkodá hátát és mindnyája gonoszul szitkozódék, mondván:

— Miért jött ez ember közénk, hogy elvegye mi alamizsnánkat?

És nem fájt vala az ütlegelés és a szitkozódás, mivelhogy alázatossággal ékeskedék a lelke és mondá: — Alázatosságból vagyok köztetek, felebarátaim.

És egy némbér, ki csalfaságból néma vala, hangos szóval kiáltott:

— Hazug a te alázatosságod, itt mutogatván a világot, hogy lássák és dicsérjenek érte. Üzzük el őt innen!

És elűzék őt és szívében igazat adván a némbérnek, elméne, othagyván az alamizsnát.

Kimenne pedig a városból, vályogvető czigányokat talált, szennyeseket a sártól és feketéket testi mivoltuk miatt.

És közéjük állván, napestig dolgozott a sárban és pocsolyákban, a nap hősege leégette arczán és hátán a bőrt és megkérgesedett ő kezén, és szorgalmaskodék, szája sohasem nyilván panaszra.

Eljövén pedig a vajda, látá és megdicséré ő munkálkodását, mondván:

— Im' lássátok ez embert és vennétek róla példaképet, ki a legtöbb vályogot vet közöttetek. Ő léssen az első köztetek.

A czigányok — elmenvén a vajda — csikorgaták fogaikat és rája támadának, mondván:

— Menj el közülünk, mivelhogy rút halállal halsz meg és vályogvető gödörbe taposunk! Kevélykedel te munkáddal és rút viselkedéssel vetted meg a vajda szívét.

És kezdék őt vályoggal dobálni, miglen el nem osona közülük.

És látván, hogy emberek közt hiába keresni az alázatosságot, beméne a rengetegbe, galyakból kunyhót épít vala magának és gyökerekkel táplálkozván, vezekelé ő kevélységét.

Megismerék vala pedig őt az állatok és madarak, körülötte gyülekezének és együgyűségükkel örvendezteték meg alázatos szívét.

A madarak a nagy bükkfára, mely kunyhója fölé terjeszté lombozatát, építék fészkeiket és énekelének szép énekhanggal Isten dicsőségére.

Történt vala, hogy elméne édes gyökeret keresni és visszatérvén, favágó embert látott, ki im a bükkfát nagy éles fejszével csapdossa vala. A madarak pedig kerengve kerengtek a levegőben és meglátván a remetét, fejére és vállára és karjára szállnak vala. És a sok madárkával testén, a favágó ember elé lépett, mondván:

— Oh, ember, miért bántod az én fátam?

Az ember semmit sem felele, csak még erősebben csapdosa a fa derekát. És hangosan szól vala a remete:

— Az én madaraim fészke van rajta és ha én imádkozom bűneimért, Isten ő énekükkel vigasztalja lelkemet. Menj, favágó ember innen, és ne pusztítsd el a fátam.

A favágó embernek elvörösödött ő arcuzatja és dühös indulattal támada rá, mondván:

— Oh, gonosz, képmutató gazember, nincs-e minden fán fészek és nincsenek-e bennük madarak! Vajjon, hogy te gyönyörködhesél, a napot lopván, énekükben, én hat gyermekek éhezéské?

És mert gyülölködés és harag lakozék szívében, fojtogatá a remetét, istent káromolván gonosz szájával.

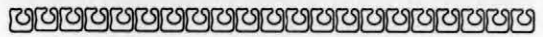
A remete pedig kétségbeesett ő alázatosságáról és leülvén a levágott bükkfa törzsére, halálért epedezett az Úr Jézus Krisztushoz.

Akkor szent látomást lát vala a magasságban. Az Úr Jézus Krisztus dicsőséges fényességében angyalok seregétől körveztve ült trónján, kezében tartva a szent keresztjét. Tekintete nyájas, mikéni a hold és hangja, miként a zengő czitherán zengett:

— Leveted, óh ember, a kevélység testi köntösét és az alázatosság testi darócát öltvén magadra, nem találád meg a lélek alázkodását. Menj, öltsd fel régi

köntösödöt és emberek közt élve, gyakorold a szent erényeket, példát adva a bűnösöknek és szelidséggel alázva meg a gonosz lelkek kevélységét. Bizony mondom, nehezebb dolgot művelsz, mint koldulván a koldusok közt, vályogot vetvén a vályogvetők közt és imádkozván az erdő rengetegében. És nagyobb jutalomban is leszen részed.

A remete pedig feleszmélvén, hálát adott az Úrnak és úgy lön, a miként mondatott.

Hajók a ködös tengeren.

Irtá: *Raum Oszkár.*

Aki valaha sűrű, áthatlan ködben járt hajóval a tengeren, a gyakran megismétlődő ködkürtjelzések rémesen öblös hangja még évek mulva is félelmetesen visszhangzik fülében.

A tenger képe ily időben kínosan érinti az utast, amennyiben a fűstszerű gomolygó köd ide s tova hőmpölyögve szemekünk elől minden kilátást annyira elzár, hogy még a közvetlen közelben levő tárgyak is alig ismerhetők fel. Nehéz ködben tehát a hajós tisztán hallására van utalva, hogy járművét a szirteknek neki ne vigye, vagy hogy zátonyra ne kerüljön.

A tengerészeti hivatalok statisztikájából kiviláglik, hogy a hajókatasztrófák előidézői első sorban korántsem az orkászzerű viharos szelek, mint inkább a szabad tengeren, főleg pedig a szárazföld közelében felmerülő akadályok. Ily akadályok erős köd alkalmával és magasabb hullámjárás mellett: a tengerből kimagasló szirtcsoportok és homokzátonyok. A tengerparti államok természetesen évtizedeken át erősen fáradoznak azon, hogy a forgalom még ködös időben is lehetőleg csekély veszélyrel járjon.

Az eddig alkalmazott módszerek azonban, sajnos, csak részben feleltek meg a követelményeknek, amennyiben ködös időben a levegőbe bocsájtott ekraszit vagy más robbanó anyaggal töltött röppentyűk, továbbá a partokról adott ágyúlövések dörgése, nemkülönbön az óriási méretekben szerkesztett «szirénák» félelmetes süvöltése, ugye szinte a ködkürtjelzések is aránylag kis távolságon belül számos esetben megbízhatatlannak mutatkoztak.

Mihelyt azonban a partok mentén még középerőséű szél is támadt, ez az élénkebb jelzármat a hanghullámokat annyira gyengíti, hogy a jelzések 1—2 km.-en túl egyáltalán nem voltak már hallhatók.

Újabb időben Angliában a «Trinity House», mint a világító tornyok ügyeinek intéző legmagasabb hivatala, az amerikai Egyesült-Államok tengerészeti ügyosztályával egyetemben ez irányban oly kísérleteket végzett, melyek ezt a fontos kérdést jóval közelebb hozták a megoldáshoz. Az első kísérletezések visszanyúlnak a spanyol-amerikai háború idejére.

Ezen újrendszerű hajójelzéseknek alapeszméje a *hanghullámoknak a víz alatt való elvezetése*, kivitele pedig a következő: a világító-tornyoknál és a világító-hajóknál, melyek rendszerint veszedelmes, szirtes, homokzátonyos helyek közelében állíthatnak fel, 60—70 kgr.-os hosszúság alakú harangokat sülyesztenek 7—8 m.-nyire a tenger színe alá. A harang oldalfalára, jelzések alkalmával, nehéz fémalapács üt, melyet a világító-toronyban felállított szabályozható óramű hoz mozgásba.

A szabad tengeren járó hajó mindkét oldalán egy-egy hangfogó van odaerősítve. Ez a hangfogó körülbelül 50 cm. hosszú acélhengerből áll, melynek egyik vége félgömbalakban végződik. Ebben a kupolaszerkezetben erősebb minőségű mikrofon van elhelyezve. A mikrofon-vezetékkel egy, a parancsnoki hídon épült házikóban felállított telefon

áll összeköttetésben. Hogy a mikrofon erős hullámverés mellett kárt ne szenvedjen, az aczéllengőnek tengerbe nyúló vége csak 10–12 cm. magasságig van vízzel töltve s nyílása valami membránnal van feszesen áthúzva és elzárva.

Ha most a világító-toronymál, vagy egyéb jelzőállomásmánál ködös időben a percenkint többször ismétlődő — leadott harangütések többször megszólalnak, ezek a hanghullámok a tengeren járó hajó fennebb leírt hangfelfogójához érkeznek. A félgömbalakú kupola — parabolikus szerkezeténél fogva — a hanghullámokat összegyűjti a mikrofonnal közli, mely azokat a fedélzeten levő telefonnak adja át.

Az értesítés rendkívül gyors, amennyiben a hanghullámok a víz alatt másodpercenként 1430 méter sebességgel haladnak tova, azaz *négyszer gyorsabban*, mint a levegőben.

Mint hogy minden világítótoronymnak megvan a maga bizonyos számú jelzése — harangütése — a hajó kapitánya a telefonon át vett értesítés alapján, minden kétséget kizárólag megállapíthatja, hogy hajója körülbelül a tenger mely pontján áll. Ködös időben a hiányos kilátás miatt más helymeghatározást úgy sem tehet. Megállapíthatja továbbá, melyik világító-tornyot, vagy jelzőállomást hagyta jobbra vagy balra, s így lehető nagy biztonsággal kerülheti el a hajójára nézve veszedelmes helyeket.

A víz alá süllyesztett harangok hangja magas hangolású és 14–15 km. távolságra még elég tisztán hallható. Ily távolságban a hajó irányának változtatása, a menetsebesség lassítása és más, netalán szükséges óvintézkedések megtétele idejekorán eszközölhetők.

Érdekes és említésre méltó, hogy a mult század 70-es éveinek elején az angol kormány által — ködös időben használandó hajójelzések — első tudományos kísérleteihez kirendelt bizottság elnöke, *Tyndall*, Anglia nagynevű fizikusa volt.

Fenti kísérleteknek eredményeképpen felemlítjük azon váratlan nyert tapasztalati lényét, mely szerint — az eddigi felgátlással szemben — bebizonyosodott, hogy a *köd a hanghullámok tovahaladását a levegőben nem gátolja*, míg ellenben az ú. n. *akusztikai felhők*, melyeknek elméletét ugyanekkor állította fel *Tyndall*, a hang terjedését nagy mértékben akadályozzák.

Hasonló irányban működtek *Rayleigh* lord, míg *Duane*, *Dobell* és *Brown* a már meglevő hangjelző-készülékek szerkezetét tökéletesbbitették.

Gyermek-szívvél . . .

Írta: *Pakots József.*

A föltámadás virágos ünnepe évről-évre ugyanazt a hangulatot ébreszt fel bennem. Ez a hangulat egy kis hegyvidéki, erdélyi falú fehér házacskái közé visz el, orgonavirágos sövény- és deszkakerítések alá (azóta hej, nagyot haladt a világ, a sövénykerítés egyre kevesebb, a deszkakerítés egyre több!) fehér akácok hófehér peremtegyével telehintett utakra . . . ez nálam a húsvéti hangulat.

Én azt hiszem, hogy alig van ember, aki a nagyapáság hávalával a fején is ne gyermek-korának húsvétjait élné át újra és újra. Gyermek-kedvem, gyermek-szívvél . . .

Az én Gyurka fiam, a csöppség, aki épen most húsvétkor három esztendő, nem is sejtí, hogy az ő apai barátja mért felejtí rajt a tekintetét oly bambán, a felcsillanó két szeme csillagán? Nem sejtí, hogy ennek az ártatlan, édes két szemnek fényében és kékes ködében a gyermekkori emlékek játékát keresi. Hopp, várj csak Gyurka, ne kapd el a szöke fejecskédet; igen, igen, a házacskákat két héttel előbb hófehérre meszelték, új ruhácskák készültek, hát még az új czipőcskék, csizmacskák!

Hallod-e, Gyurka, fogadjunk egy szép gombba a mamád kabátjáról, hogy neked sohasem lesz olyan ráncos magyar csizmacskád, amilyen az apádnak volt egy mámoros, részegítő, gyönyörű szép húsvéti napon. Szív formájára volt kivágva a csizmacska felső szára és igazi bőr-rózsa volt rávarrva. De igazi bőrből ám!

Szép falusi húsvétek! Amikor megindultunk mi, egy csapat gyerek és végigjártuk a lányos házakat, beköszöntvén mindenhova ékes rigmusokkal. Istenem, Istenem, beh sokért nem adnám, ha egy ilyen rigmust tudnék ma. Megtanítanálak rá kis fiam s aztán elmondanád az apuskádnak. Talán épen olyan felszegen hajódnál meg, talán épen úgy kipirulna az édes kicsi arcod, mint valamikor az apádé. Egy ritmust, egy ütemet a gyermek-kori versből, oh, csak egyet, egyet! . . . Hányan szeretnék ezt, hány beteg szívnek volna ez elringatója, hány vergődő lelket töltene el édes muzsikával . . .

A rigmusnak csak foszlányai zsongnak még a fülembe, hanem azt a nagy piros zsebkendőt nem felejttem el soha. Az édes anyám nyomta a zsebembe.

— Jó lesz a piros tojásoknak!

Ez hozzátartozott a hadi felszereléshez. Valamint természetesen azok a nagy üvegek is, — borszéki szekeresek szoktak borvizet árulni azokban — amelyeket rózsavízzel töltöttünk meg a patikáriusnál s aztán vásszonnal bekötöttük a fejét. (Már tudniillik nem a patikáriusnak, hanem az üvegeknek.)

Igy jártuk be a lányos házakat, megöntöztvén szagos rózsavízzel a hajadon rózsaszálakat, de még itt-ott a mamákat is, sőt Uram bocsá! — néha bizony annyira elragadt a virtus, hogy még a kemenczepad mellett szunyókáló öreg nagyanyót is jól nyakon öntöttük egy kis megifjító rózsavízzel. Volt erre persze kiátkozás, hanem a vége mégik csak az lett, hogy mikor távozóban voltunk, a nagyanyó titokban kitepetett utánunk a konyhába és egy piros tojást csúsztatott a kezünkbe.

— Az Isten áldjon meg benneteket gyermekeim! . . .

Reggeltől délig bejártuk az egész falut. Közben többször hazamentünk, hogy a piros tojásainkat, amelyek már nem féltek a nagy zsebkendőbe, lerakjuk.

Hanem a piros tojás még hagyján! Ezt adott a nagyanyó is, azokat a tarka virágokat, amelyek a mellünkét díszítették, bizony csak remegő, forró leányújjak tűzték a kabátjainkra. Az volt az igazi boldogság! Annyi érdemrend még nem díszítette kivénült osztrák generálisnak a mellét, mint a mennyi virágbokréta ékeskedett a mi mellünkön, szép sorjában. Az egész kabátunk két-három sorban is tele volt tűzve virággal. Akinek több, az volt a nagyobb gavallér.

Aztán az a frissen sütött, foszlós, mazsolás béli húsvéti kalács sem kutyá, amelyet majdnem minden háznál megkóstoltattak velünk. Olyan fehér volt az, mint a hab, de azért nem mulasztotta el egyetlen egy mama se, hogy ne panaszkodjék:

— Egy kicsit feketére ütött ki a kalács, lelkem. Pedig egyenesen Fejérvárról hozattam a lisztet. De hiába, becsapják az embert. Bizony még egyszer lejöhetne a földre a megváltó Krisztus Urunk (itt keresztvetés követte), hogy megtisztítsa bűneiktől az embereket . . .

Szép húsvéti napja! Eljutottam hát visszaemlékezésben a te igazi lényegedhez, a hithez. És fölmerül előttem a kis falú fehér temploma vörös fedelével, az ódon templomhajó ódon festményeivel, a föltár képe, amelyen kamasz koromban már én javítottam ki a kopott színeket friss ecsettel, az aranyos szöveket, a bűgő orgona, minden, de minden és föltámad szívében a gyermekkor minden boldogságos érzése. Milyen szép ez a föltámadás . . .

A nagyhét Rómában.

(Olaszországi naplómból.)

Írta: Csudáky Bertalan.

A felkelő nap sugarai aranyporral hintették tele a virágillatos *Campagnát*. — Ünnepi csend mindenütt — s az enyhe levegőben egyetlen fűszál sem rezdült meg. Szorgalmas méhek halk zümmögéssel röpködtek a haratos vadvirágok felett s az üdezőld tavaszi vetések bársonypuha szőnyegén meglátszott, hogy a természetben bizonyos fenséges nyugalom uralkodik.

Messze a látóhatár lehelletzerű lilás ködéből a nap lassankint kibogozta a tárgyak körvonalait. Felszabadult minden fényugár s előtűnt az *örök város* gyönyörű látképe.

Michel Angelo műremekéről lehullott a reggeli hórak rózsás ködfátyola s a Szent-Péter templom hatalmas kupolájáról visszaverődő fényglória — biztatóan üdvözölte a nagyhét közelgő zarándokát. — Ilyen volt az az emlékező szép nap, a mikor először pillantottam meg Rómát.

* * *

Itt állok a *Mons Vaticanus* történelmi nevezettségű dombján. Valami sajátos megilletődést érzek. Valami titokzatos — soha nem érzett zsongás rezeg át a lelkelem s úgy érzem, mintha a nagy mindenségéből semmi más nem léteznék számomra, csak ez a szent hely, melyen körültekintek ahol a nagyhétre zarándokolók milliói vezekeltek már. A *Pontifexek* székhelye, a múkincsekben gazdag *Vatikán* ringat ebben a szokatlan jóleső hangulatban. Érzem, mint mosódnak el sorra a szürke hétköznapi gyötrő gondolatai. Elszállnak messze — a bizonytalan végtelenbe, hogy ne zavarják e szent hely fenséges nyugalomát, hol törpe lesz minden emberi vágy, hiúság és torzsalkodás. Megáll a képzeletis és nem tud magával ragadni az örömtök és hiú reménykedések aetheri magaslatába, meri itt csak egyetlenegy érzés uralkodik a szíveken, — a *hit* fenséges és zavartalan érzése.

A templomok hatalmas művészete s a nagyhét érdekes ceremóniái még ma is (ha nem is olyanok, mint régebben voltak) százezreket vonzanak az örök város falai közé, hogy enyhülést nyújtsanak a lelkivivódásban szenvedő emberiségnek. — Elmézem, mint vonul fel az ájtatos tömeg Szent Péter székhelyének remekművű bronzkapui alá, hogy azokon túl a katolicizmus legimpozánsabb székesegyházában végighallgassa majd a biblikus idők legnagyobb drámáját — a *misererét*. Elmélkedésre, magunkbaszállásra készít itt minden.

Ezrek lelkéből száll a csendes sóhaj, a mint ajkukkal megérintik a hit leghatalmasabb szimbólumát, Szent Péter ércszobrát. S az illatos tömjénfüsttől áthatott levegőben mély ájtatosságba merülve, bűnös emberek vezekelnek az oltároknál s nem egy hangos kérés, nem egy hangos szóval kiejtett fogalom hangzik el az első egyházfő szent sirjánál, hogy a lélek megkönnyebbüljön.

Ezek láttára szinte önkénytelenül eszembe jut a szédületes méretű templomban még a bűnös *Dioklettianus* is. ki, ha élne s látná a keresztény hitnek ezt a szédítő nagy arányokban épült otthonát s hallaná a világ minden zugából idesereglett poros zarándok-csoportok lélekemelő ájtatosságát, bizonyára hozzájuk szegődne ő is, s a *miserere* könnyfakasztó dallamát hallva — ezerszer is megbánná azt az emlékezetes rombolást, melyet valaha a keresztény hit oltárain elkövetett.

Aki Rómába érkezik s a húsvéti ünnepek fenséges hangulatát a maga valóságában akarja átélvezni — az ne nézze s ne hallgassa az olasz városok jellegzetes, lármás utcái életét s ne tudja meg azt sem — micsoda kiszá-

míthatlan fufanggal tudja elkinálni a Borgo Pió vagy a pogány Capitolium raffinált utcai szatócsa a hamis régiségeket.

Ezekre másutt is rábukkanhat, de a Paulo fuori le mura felséges alkotását vagy a Vatikán múkincseit csak Rómában láthatja az ember.

Hogy mily hatással vannak ezek a monumentális templomok arra, aki először látja, a sok történet közül elég, ha *Copecr* érdekes esetét hozom fel például. «A mikor a Szent Péter templomba léptem — ugymond, egész valómban megremegtem s oly magasztos érzés fogta el szívemet, hogy a csodálatos megilletődéstől szemeim könyezni kezdtek.» A pápaság érdeme az, hogy Róma székesegyházainak művészete úgyszólván az egész világon páratlanul áll. Elég, ha a dicsőséges Medici-korra utalunk. Hisz még az ókor kulturáját is ők mentették meg s Herdert szerint Európa mongol sivataghoz hasonlítana — a pápák jóakarátú munkálkodása nélkül. Ők mentették meg az *örök várost* a barbárság pusztulásától is — s ő általuk lett Róma romjaiban is a világ elsőrangú múzeuma.

Nos, de bármennyi jóakaratot, művészi készséget és vagyont fordítottak egész Rómára, de különösen a Szent Péter templom felépítésére, túlzásba vitt művészetével sohasem fogja azt a megnyugtató és harmonikus benyomást tenni a szemlélőre, mint a Szent Pál monumentális, de egyszerű bazilikája.

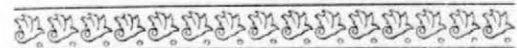
A Domine Quo Vadis szerény, de nevezetes kis kápolnáján túl — gondosan megművelt kertek s rég letűnt koroknak romokban heverő műemlékei közt haladva — a sok érdekes látnivaló folytán szinte észrevétlenül érünk a *Paulo fuori le mura* impozáns bazilikájához. A ki ide belép, maga előtt látja a legnemesebb és legszebb műalkotást, melyet emberi kéz valaha teremtett. Bármerre tekintünk, mindenünnen a felséges és megnyugtató művészi harmónia árad felénk. A legtöbb zarándoknak ez a hely a legkedvesebb az egész Rómában. A nagyhét ünnepi ceremóniáit odabent, a Vatikán-templomvárosában nézik végig, de a feltámadásban, a halhatatlanság nagy jelenetében itt gyönyörködnek azok, akik némi rokonszenvet éreznek az ünnepi csend és a művészet iránt.

* * *

Kilépek a szabadba s újra itt vagyok a nyugalmasan elterülő *Campagnán*. Nézem a viruló természetet s megilletődve hallgatom a Szent Pál harangjainak ünnepi kondulását. A nagyhét megrázó tragédiáját véget ért. Derült, fenséges befejezője a *Feltámadás*. Az *Igazság*, az *Eszme* szent igéi egyszerre járják be most az egész világot. Milliók szíve dobban az örömtől. A remény és megnyugvás hatalmas árama villan át a lelkeken, megelégedés és megvígasztalódás csodás érzése kél életre a szívekben, s a csüggő lélek újra hisz, meri hinnie kell.

Meddig uralkodnak a pápák? Szent Péter 24 évig volt Pontifex s egy régi hagyomány szerint egy pápa sem tölthet ennél hosszabb időt a pápai trónuson. A történelem azonban első kivételt gyanánt VI. Pius pápát állítja eléünk, aki néhány hónappal tovább viselte a legfőbb egyházi méltóságot. IX. Pius pedig már körülbelül 32 évig uralkodott. Nem csodálkozhatunk azon, hogy a szentszék sokkal gyakrabban cserél gazdát, mint más trónusok, mert különösen gyakran a bibornokok rendszerint a legidősebb társukat választották meg pápának, aki már előrehaladott kora miatt sem lehetett sokáig az egyetemes egyház feje.

Zenei törekvések.

Irtá: *Kereszty István.*

Amit «magyar világ» néven emlegetünk vagy negyven év óta: az szép korszak volt, ahogyan szépnek mondhatjuk a szomorújátékokat. Csupa felbuzdulás, eszmények szolgálata, heves érzelmek összeütöztetése, erős jellem kibontakozása, hatásos, zajos népjelenetek, vér s legvégül a jó ügy diadala... Ez a vég volt a legfőbb: nemzeti küzdelmeink egy-egy hőse szívesen elesett érte.

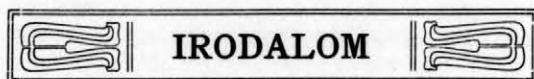
Zenei életünket is — magában egy kis világot — előntötte a magyar áramlat. Volt olyan hőse, aki elbukott, de eszményi nagy célját elérte. Ábrányi Kornél megindította az első magyar zenei lapot (1860 őszen), reaköltötte szép vagyont, nagyon szegény ember is maradt mindhaláláig, de tizenhat évi szerkesztőségével s a velejáró közszerepléssel megalapította a magyar zenei irodalmat, megalkotott számos dalegyesületet s ezeknek országos nagy szövetségét, kivívta az országos zeneakadémia felállítását s ennek igazgatói székébe, Liszt Ferenc hazahívását. Mekkora munka!

A 60-as évek nagyjai bizony tudtak dolgozni. Erkel Ferenc megírta legdallamosabb és legkedveltebb magyar operáját «Bánk bán»-t; színrehozatala után egy évvel (1863) a szintén Árpád-korban játszó «Sarolta»-t, néhány év múlva a Jókai drámájából írt «Dózsa György-öt. Ezek közül már az első is elég volt ahhoz, hogy a magyar közönség ízlését elfordítsa a tíz évig divatos «Kunok»-tól, Császár György olaszos jellegű dalművétől. Mosonyi Mihálynak, Ábrányinak, és más jeleseknek mestere, két magyar operát is írt. «Szép Ilonka»-ja, értékes, művészi munka, noha nem talált visszhangra; az «Álmos»-t kulisszaháborúk nem engedték színe hozni. Liszt miséinek, «Szent Erzsébet legendájá»-nak magyar részei ismeretesek. Kisebb műfajokban Allaga Géza («A szerelmes kántor») magyar jellegű operát, Langer Viktor («Ögyek dalai») s a férfikarének terén Huber Károly, ma is szépnek érzett becses darabokat alkotnak, nem szólván a kezdetleges népművészetnek maradt cigányzenéről, amelynek a «sírva vígadás» nemzeti szokását köszönhetjük s amely annyira rabul ejtette a közízlést, hogy emiatt nem tudnak mai napig sem boldogulni, népszerűsége jutni azok a magyar zenei költők, akik a «művészet» nevére igazán méltó műveket alkottak.

Abban a negyven évvel ezelőtti magyar világban a zenét szolgáló irodalom, a zenekritika, Ábrányi és Mosonyi mellett Bartalus Istvánt, a minden tudomány-ágban kitűnő Brassai Sámuel, Hajdu Lászlót, Ponori Thewrewk Emilt szólította katonái közé. Ezek a tekintélyek hatottak is korukra. Ma alig van súlyos tekintéllyel bíró zenei írók, a régiekkel vetekedő nagyság nincs is. A magyar levegő talán ezért nem járja át a társadalmat; igaz, hogy a külföldi zenei termelés olyan óriási, a klasszikusok és Wagner Rikárd művésze olyan bűbajos, hogy érthetőnek kell találnunk azt, ha közönségünk nem bír hatalmukból kibontakozni és csekélyszámú hazai szerzőinknek nem oly magasbecsű darbjaiért lelkesedni. De bizonyos, hogy a nagyközönség sokszor csak előítéletből nem hallgat meg valamely magyar zeneművet s épen ilyenkor igazságtalanul ítél. Ma már mindenféle műfajban nem egy kiváló szép, magyarszerű alkotásban gyönyörködhetünk; dal, karének, kamarazene, szalonzene, zenekari kisebb darabok, szimfonia, opera — nem képtelenség, ha ennyiféle és nagyszámú produkció közt a művelti zenei ízlésű közönség egyet sem találna magához méltónak?! pedig sajnos, így áll a dolog.

Ha általában hivatott, azaz szakértő és részrehajlatlanul szokimondó, de méltányos volna mai zenekritikánk: több hitre találna közönségünknel s erre több befolyást

gyakorolhatna. Akkor nem érhetné a közönséget s a jövő számára előkészülő zenészműveket például az a vesztesség, hogy operánk igazgatósága — a közönség távolmaradása címén — a legrövidebb idő alatt leveszi a műsorról az utóbbi öt év három legjobb magyarstíli dalművét: a «Tetemre hívás»-t, «Mária»-t és «A nagyidai cigányok»-at. Az igazgatóságnak megvan az a mentsége, hogy kénytelen minden este jövedelmet kimutatni; de hol a mentség a közönség és a kritika számára? És akár ezeknek a magas becsű műveknek nagy hírnévre érdemes zeneköltői, akár más zeneszerzők, hogyné csüggednének el, hogyné tartózkodnának ezentúl a művészi magyar stíl továbbfejlesztésétől, mikor bizonyosan tudják, hogy a szívük vérvél írt mű jelentékeny alkotás s egy ilyen művet a kellően nem tájékozott közönség hálálatlanul mellőz...

A Petőfi-Társaság ülése.

Bimbófaszok napfény a budai lankás halmokon, a csillogó nagy Dunán s az Akadémia komoly palotáján. Benn az ülésteremben is csupa tavaszi derű és mosolygás... A Petőfi-Társaság hűséges szép hölgyközönsége, az ismert színes eleven kép, mely virágvasárnap új árnyalatokkal is gazdagodott. A művészet berkeiből is jöttek vendégek ez alkalommal. A Nemzeti Színház több művésznője jött el, hogy meghallgassa igazgatója felolvasását.

Az eleven kedves keretben Szana Tamás a társaságnak újabb időben betegeskedő, buzgó főtiktára is megfiatalodva foglalta el helyét az elnöki emelvényen. Herceg Ferenc elnök Somló Sándort szólította elsőnek a felolvasó asztalhoz. Somló Sándor pályanyertes vígjátékából olvasta fel a boszorkányok tanyáján játszó «Előjáték»-ot s ősmert kitűnő előadó művészetével, valamint pompásan csengő verseinek költői szépségeivel zajos tapsokat aratott. — Zempléni Árpád két hazafias tárgyú költeményt adott elő nagy hatással. Az egyiket maga írta, a másik Révai Károly szerzeménye. Végül Prém József olvasta fel a társaság egyik régóta hallgató veterán tagjának, Bodon Józsefnek a «Két lészek» című ügyes novelláját.

Ör.

Az Uránia-színház ujdonsága. Az Uránia-színház legközelebbi ujdonsága Csudáky Bertalan «Karneval» című darabja lesz, amely a farsangi mulatságokat mutatja be a történeti fejlődésükben.

PIROSKA PESTRE MEGY... Lampérth Gézának lapunk múlt számában közölt ily című tárczája, sajnálatos nyomdai tévedés folytán, hibásan jelent meg, amennyiben a tördelésnél az egyes részeket a nyomdában összezavarták és felcserélték.

Piroska naplójából ugyanis az első lap második hasábján kimaradt egy darab, mely ez után a mondat után következik: «Beatrice, Laura, Lilla, Julia s a madonnák emlékéért örök glória övezi» — és az író naplójába került, a 2-ik lap 3. és 4. hasábjára. Ez a rész a harmadik hasábon így kezdődik: «De az élet, ez a rövid földi élet is oly édes lehet» stb... és tart végig. Ez a rész tehát helyesen **Piroska naplójába**, a fent jelzett helyre való, a tárcza az író naplójával végződik, amelybe csak a két első kikezdés tartozik.

Kérjük ez alkalommal olvasóink szíves elnézését. Gondoskodtunk róla, hogy a jövőben hasonló technikai tévedések ne forduljanak elő.

A HÉTRŐL

Szabó Jenő főrendiházi tag és neje, lapunk illusztris munkatársa, — akinek hangulatos rivierai levele lapunk mult számának egyik ékessége volt s aki mai számunkat is gazdagította egy érdekes elbeszéléssel, — hosszabb délvidéki üdülés után, Budapesre érkeztek.

Kitüntetés. Nekünk s velünk együtt az egész görögkatholikus társadalomnak különösen kedves híradással szolgált a hivatalos lap egyik közelebbi száma. Arról szól ez a híradás, hogy Ő felsége a király *Rabár* János ugocsamegyei főesperest, cz. apátot s a szentszék ülnökét, — aki már előbb «komjáti» előnévvel magyar nemességet kapott — most a III. oszt. vaskoronarenddel tüntette ki. Valóban érdemes és kiváló férfiut ért ez a magas királyi kitüntetés, aki úgy társadalmi, mint egyházi téren hervadhatlan érdemeket szerzett s aki mindazok előtt, akik minden szépért és nemesért buzgó lelkét, tisztá egyenes jellemét ismerik, osztatlan szeretetnek és tisztelőnek örvend. A kitüntetett főpapot, aki *Rabár* Endre egyesületi ügyészünk édes atyja, mi is őszinte örömmel, melegen üdvözljük ez alkalommal s kívánjuk, hogy munkás erényeit még soká gyümölcsöztesse hazánk és egyházunk javára. Ad multos annos! . . .

Az új kormány. A nagy — szinte reménytelennek látszott — elborulás után virágvasárnapja gyönyörű fényvel derült hazánkra. Ez a virágvasárnap, melyen állami életünk új vezérkara, — az új magyar felelős miniszterium megalakult s letette Őfelsége kezébe az esküt: egyik legszebb történelmi dátuma lesz az új Magyarország történetének. Üdv az új kormánynak, mely a nehéz és kritikus körülmények közt is legalkotmányosabbnak bizonyult magyar király elhatározásából a napokban átvette a kormányrudat! Ez a fényes névsor a mult sok nagy eredményét s a jövő sok szép reményességét jelenti. A kormányelnök *Wekerle* Sándor nevéhez a magyar állam legnagyobb pénzügyi sikerei és az egyházpolitikai alkotások fűződnek. Kívüle, a ki utóbbi időben pártokon kívül állott, a kormányban részt vesznek — a Tisza- és Bánffy-csoport kivételével — az ország összes pártjai, még pedig legkiválóbb tagjaikkal. A függetlenségi pártot: *Kossuth* Ferencz, *Apponyi* Albert gróf és *Polónyi* Géza — az alkotmánypártot *Andrássy* Gyula gróf és *Darányi* Ignác, a néppártot pedig gróf *Zichy* Aladár képviseli. A francia parlamenti gyakorlatból átvett «nagyminiszterium» elnevezés tehát már ebből az okból is méltán megilleti ezt a kormányt. De még inkább megilleti azért, mert ha nehéz misszióját sikerrel teljesíti, akkor az eredmény nem lesz kevesebb, mint az, hogy megszűnik a ma már elvült labancz- és kurucz-politika, mely eddig két ellenséges táborra osztotta az országot. Király és nemzet egy szívvel, egy lélekkel fogják munkálni az ország javát. A mi érdeklődésünk a kormányelnökökön kívül természetesen leginkább az új kultuszminiszter *Apponyi* Albert gróf, mint szellemi életünk hivatott vezére felé fordul. *Apponyi* Albert gróf nagy szónoki geniejét, melyhez a magyar parlamentű élet annyi ragyogó emléke fűződik s a melylyel a tengeren túl is dicsőséget szerzett a magyar névnek, ország-világ ismeri. De mi ezen kívül azt is tudjuk, hogy az írás művészetének is elsőrangú mestere s az irodalomnak, művészetnek s kulturális életünk minden nemes törekvésének fenkölt lelki istápolója. Minden képesség megvan benne arra, hogy a korszakos nagy magyar kultuszminiszterek méltó utódja lehessen. Ebben a reményben üdvözljük őt, mint a magyar irodalom és kultura szerény munkásait. Hisszük és reméljük, hogy az ő kinevezése

egyebek közt a magyar katolikus autonomia nagy problémájának és ezzel kapcsolatosan az évtizedek óta vajdó kongrua-kérdésnek is megoldását jelenti. Biztató jelenség ez irányban az is, hogy a néppárt vezető férfia szintén belépett a Wekerle-kabinetbe, a mi által közel jut a megvalósuláshoz egy hozzánk közel álló gör. kath. autonómiai képviselőnek a szervező kongresszus egyik ülésén kifejezett és gróf *Apponyi* Albert által is helyeselt az az óhajátása, hogy a katholicismus ne legyen privilegium, hanem minden katolikus ismeretessék el jó katolikusnak, míg az ellenkező bizonyítva nincsen.

A tüzes folyam. A campaniai síkság felett az örök kék olasz eget hamúfelhők borítják. Lent a völgyben a narancsfás ligeteken, mint egy megáradt hegyi zuhatag ömlik a tüzes folyam: a láva. Rettentő az a pusztulás, a mit a háborgó Vezuv okoz. Elégtek a híres szőlőhegyek, amelyekről a világszerie híres *Lacrimae Christi* szüretelték. Hatalmas fák recsege omlanak össze, házak, falvak eltűnnek, mintha végítélet volna. Közben pedig veszedelmesen háborog, dübörög a tűz szelleme a Vezuv mélyében, mintha harsogó haraggal hadat akarna üzenni az egész világnak. A pusztulásnak közel kétezred év óta elszunyadt és csak néha-néha fölriadt démona, amely Krisztus után 79 évvel elpusztította Pompejít és Herkulanumot újra fölbredt talán? Rettentő érzés lehet az a tudat, hogy lábunk alatt megindul a föld, hogy jön, bukdácsol, rohan már előre a tüzes folyam, amely haragos tűzhullámaival a legszörnyűbb enyészetbe akar ringatni. 1631-ben történt Pompeji pusztulása óta a Vezuv leghevesebb kitörése. Akkor háromezer ember pusztult el. Legutolsó nyugtalansága 1872. évre esett, amikor a Vezuv 1300 méter magasra dobta föl a köveket és a hamút. A husvét idején Rómába zarándokoló magyarok most aligha fogják fölkeresi a Vezuvot, amelynek száján a hidegvérű ángliusz se fogja jóideig lelógatni a lábát. A szép Nápolyban és környékén most siralom van, igazi nagyheti, kétségbeesett siralom. Bár válnék nyugalomra, ünnepi öröme e siralom, mire e sorok megjelennek.

Az első husvét. Budapest székes és főváros patronátusa alatt álló görögkatholikus templomban most először ülnek meg a hívők a *Feltámadás* nagy ünnepét. Rég hön óhajtott lelki vágyódása ment ezzel teljesedésbe a fővárosi görögkatholikus hívőknek, a kik végre úgy, a mint más felekezetek már régóta — most saját díszes kis templomukban dicsérhetik az Urat. A nagyheti és husvétü ajátosságok ez alkalommal a következő sorrendben folytat le:

Nagyhétfőn, nagykedden és nagyszórdán:

Dél előtt 8 óraor csendes szentmise. Dél előtt 10 óraor előszentelték szent liturgiája.

Nagyszórdőkön:

Dél előtt 8 óraor csendes szentmise. Dél előtt 9 óraor szent n. Vazul szent liturgiája délutáni szolgálattal. Dél után 6 óraor az Ur Jézus kinszenvedéséről szóló evangéliumok olvasása.

Nagypénteken:

Dél előtt 10 óraor királyi imaórák. Dél után 4 óraor délutáni imaszolgálat az Ur Jézus temetésének emlékezetével. Körmenet. Szentbeszéd. Este 7 óraor esti imaszolgálat.

Nagyszórdaton:

Dél előtt 8 óraor csendes szent liturgia. Dél előtt 9 óraor délutáni imaszolgálat, szent n. Vazul liturgiája. Este 7 óraor esti imaszolgálat. Ejjel 12 óraor feltámadási istentisztelet körmenettel.

Husvét-vasárnap:

Réggel 8 óraor pászkaszentelés. $\frac{1}{2}$ 9 óraor szenttanítás, utána csendes szent liturgia a tanuló ifjúság részére. 10 óraor ünnepi énekes szent liturgia. Végül pászkaszentelés. Dél után 4 óraor délutáni imaszolgálat. Szentbeszéd.

Husvét másodnapján:

Réggel 7 óraor reggeli imaszolgálat. Dél előtt $\frac{1}{2}$ 9 óraor tanítás és csendes szent liturgia a tanuló ifjúság részére. Dél előtt 10 óraor énekes szent liturgia szentbeszédrel. Körmenet. Dél után 4 óraor délutáni imaszolgálat.

Husvét harmadnapján:

Réggel 7 óraor reggeli imaszolgálat. Dél előtt $\frac{1}{2}$ 9 óraor tanítás és csendes szent liturgia a tanuló ifjúság részére. Dél előtt 10 óraor énekes szent liturgia szentbeszédrel. Dél után 4 óraor délutáni imaszolgálat.

A husvét. A husvét ünnepét ez évben egy napon tartja az egész keresztény világ. Mily fölemelő az a tudat, hogy Kelet és Nyugat, Észak és Dél egy napon hallja a feltámadt Údvözítő bátorító szavait: Ne féljétek, én vagyok, — én vagyok a feltámadás és az élet. A lélek önkénytelenül felsóhajt, bárcsak így volna mindig, bárcsak így maradna mindenkorra. És miért ne volna lehetséges ezt az egyöntetűséget elérni? Ha másoktól kívánunk áldozatot, az a törekvés mindig vakmerő, legalább is bizonyos mértékig. De attól senkit nem lehet eliltani, hogy ön maga legyen áldozatkész. A görög szertartású kereszténységnek kellene meghozni az áldozatot, hogy külön naptáráról lemondva, a kereszténység életnyilvánulásait, az ünnepek megtartását tegye egyöntetűvé az egész világon. És az áldozathozatal nem is kívánna tőlük lehetlent. Hiszen a tudomány és az egyháztörténelem rég kimutatta, hogy a görög egyház naptára úgy a tudomány, mint az egyház szempontjából tarthatatlan. Miért kelljen tehát annak késmi, a mi úgy is bekövetkezik. Mert a szellemi élet kiforrását megakadályozni nem lehet. Áldozatul csak az előítéletek esnének. Boldog lesz a kor, mely ezt az egységet eléri, — nemes és dicsó az úttörő, ki a kezdeményező lépést megteszi.

A Görögkatholikus Magyarok Országos Bizottságának Elnöki Tanácsa f. hó 5-én tartott ülésében azt a végleges határozatot hozta, hogy a «Görögkatholikus Hírlap»-tól. — amelylyel már régebben megszakított minden összeköttetést, — bizalmát végképpen megvonja, s azt az Orsz. Bizottság hivatalos közlönyének többé nem tekinti, sőt annak ilyen minősége ellen határozottan tiltakozik. Ezt az illető lap főszerkesztőjének hivatalosan is tudomására adta.

Midőn az Orsz. Bizottság Elnöki Tanácsának ebbeli határozatát görögkatholikus olvasóinknak szíves tudomására hozzuk, egyúttal jelezzük, hogy mindennemű egyházi és társadalmi érdekeiket ezentul a «Magyar Világ» fogja szolgálni.

Fiume veszedelemben. Hírt kaptunk arról, hogy az osztrák—dalmáciai összekötő vasút kiépítése iránt a tárgyalások már megindultak, sőt Krajna délkeleti részén már a közel jövőben az építési előmunkálatokat is megakadják kezdeni.

Ezt a hírt szinte lehetetlennek kell fogadnunk. Mert eddig minden kísérletet, amely az osztrákok részéről azt a törekvést célozta, hogy Horvátországon át jussanak Dalmáciába, a magyar kormány mindenkor meghehüsztotta. Hisz ez oly tévedés volna, amely a m. kir. államvasutak hátrányára az osztrák forgalmi érdekeket előmozdítaná és az Adriához fűzött reményünket egy vonással kitörölné.

Ez a vasút Bécsset Spalatóval kötné össze, és pedig akként, hogy az alsókrajnai vasút kapcsolódna a zágráb-fiumei vasútvonalal Károlyvárosnál, innen tovább építenék a dalmátországi Knin-ig, amely már Spalatóval vasúti összeköttetésben van.

Könnyen átlátható, hogy ez az osztrák vasút tönkre tenné Fiumét, és Budapest kikerülésével nemcsak Dalmáciát, hanem mióta a magyar szeptemberkor visszakapcsolatott, a magyar közvéleményt igenis foglalkoztatja, hanem Boszniát és a Balkán nyugati felét is közvetlen érintkezésbe hozná Béccsel.

Dr. Havass Rezső nagy megfontolással irt értekezésében helyesen jegyzi meg, hogy «... A Spalatóba vezető vasútnak nemcsak azért, mert előreláthatólag jövedelmező lesz, hanem a hozzá fűződő fontos politikai és közgazdasági érdekek miatt is, valamint Fiume megvédése okából is a magyar forgalmi politika körébe kell tartoznia, magyar vasútnak kell lennie.»

Az új magyar vasúti vonalnak a zágráb—fiumei vonalnak Ogulin állomásából kellene kiindulni, az Una folyó völgyén haladva többnyire bosnyák földön egészen a dalmátországi Knin-ig, innen már vasút megy Spalatóba. Az építendő vasútvonal hossza 175 kilométert tenne ki és az összes költsége 65 millió koronát. Ha tekintetbe vesszük, hogy eddig a magyar állam vasútaiba körülbelül két milliárd koronát fektetett, bizonyára képes lesz még ezen összeget is beruházni, ha arról van szó, hogy új utat nyisson az ország szívéből a magyar tengerhez.

Spalató ezáltal jelentőség tekintetében túl tenne az összes adriai kikötőkön és viláfgorgalmat teremtene számunkra. Mert Spalató a Szeui csatornához Triesztnél 360, Genovánál 540, Marseillenél 632 és akár Hamburgnál, akár Brémánál 4200 kilométerrel fekszik közelebb.

Mily nagy horderéjű volna ez fővárosunkra és így az egész országra úgy idegen-, mint az áruforgalom szempontjából!

Maga Spalató és közvetlen vidéke a természettől gazdagban van megáldva. Dalmáciának bortermeleése évente 1½ millió hektoliterre tehető, ebből magára Spalató környékére 600,000 hektoliter esik. A szomszédban van Brazza szigete, ahol óriási mértékben elsőrendű márványt fejtenek. A tőzsomszédságában van a Cettina folyónak 6, és egy másik 30 méteres vízése, ezen erők ipari célokra pompásan felhasználhatók. Világra szóló volna kiünő gyógyhatású kenes fürdője, amelyet, ha vasútja volna, a szélrózsa minden irányából felkeresnék. Ott vonul el a pompás levegőjéről és temperaturájáról híres Sette Castelli dalmát Riviera, méltó vetélytársa a francia Rivieranak.

Mindenesetre a magyar forgalmi politika gondoskodna arról, hogy Fiumének is, Spalatónak is — mind egyiknél a geográfiai fekvés tekintetbevételével — meg legyen a maga forgalma. Mert könnyű belátni, hogy a tengeri kikötők szaporítása semmiesetre sem hathat egy országra bénítólag, ellenkezőleg, mindegyik magában egy egy gócpontot képvisel a kereskedelem számára.

Spalatói.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

Csurgovich György esperes úrnak Sámogy. A lelkes, magyar szível, magyar hangon írott szép üdvözlő poémát melegen köszönjük. Ami benne vezérünkre szóló dicséret, azt azon eszmékre vonatkoztatjuk, amelyek bennünket munkára lelkesítenek; ami pedig buzdítás, azt itt közöljük hitsorsosaink ébresztésére és lelkesítésére:

A «Magyar Világ»-hoz.

Te menj tovább, előre bátran!
Imáink kísér utaidon,
Küzdelmédet remélve nézzük
Fenn a bércezen, lenn a síkon!

Csak menj tovább, előre bátran!
A jó Isten bizton velünk.
Leikes vezér! — A küzdelemben
Veled bármire elmegyünk!

B. E. («Csarvasi csárda» stb.) A dal-félék ösmert népdalok gyenge utáztatai. A többi vers, bár itt ott felcsillan bennük az érzés melege, csak annyiban különbözik a prózától, hogy rövid sorokba van tördelve. Prózával talán több sikerrel próbálkozhatnánk.

H. L. («Piros tojást küldtél...») Köszönje meg szépen a kedves ajándékot, de — prózában. Mert ha ilyen irtalmatlanul döcögő, sántító versben cslekszi, bizony-bizony megtalál nehezteleni önagsága és nem piros, hanem z... tojást fog küldeni.

Sz. K. («Verset írok virágos kedvel») Ne írjon, kérjük szeretettel.

B. J. («Hová?») Novellája bizony — a papirkosárba!

Sz. Gy. Mármárossziget. Előfizetési felhívásokat helyszűke miatt nem közölhetünk. Megjelenendő könyvét — annak idején szívesen ismertethetjük.

Sz. J. Ungvár. Beküldött novelláit nem használhatjuk. Hasonló dolgozatokkal másutt próbáljon szerencsét.